

розміру пенсійного забезпечення, на яке вони розраховують та яке передбачене чинним законодавством.

Список використаної літератури:

1. Стало відомо, скільки українців отримують пенсію понад 10 тис. гривень <https://glavcom.ua/economics/finances/stalo-vidomo-skilki-ukrajinciv-otrimuyut-pensiyu-ponad-10-tis-griven-654195.html>
2. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 5.11.1991 року № 1788-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 3. – Ст. 10.
3. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9.07.2003 року № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 49. – Ст. 376.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 24.12.2015 року № 911-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5. – Ст. 50.
5. Конституція України від 28.06.1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141
6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Суханов та Льченко проти України» від 26.06.2014 року // https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a16/sp:wide:max20

Ключові слова: пенсія, максимальний розмір пенсії, пенсійне забезпечення.

Ключевые слова: пенсия, максимальный размер пенсии, пенсионное обеспечение.

Key words: pension, pension maximum amount, pension provision.

МЕЛЬНИК ВОЛОДИМИР ПЕТРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов та соціально-гуманітарних дисциплін
Київського інституту інтелектуальної власності та права,
кандидат юридичних наук, доцент*

РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Проголошення України незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою відповідно до змісту статті 1 Конституції України [1] зумовлює та передбачає взяття нею на себе та виконання зобов'язань щодо побудови соціально орієнтованої держави та реалізації на правових засадах нею своєї соціальної функції. Зобов'язання держави в сфері соціального забезпечення, в тому числі надання соціальних послуг, фіксуються в обов'язках та відповідних гарантіях забезпечення прав людини. Зміст цих зобов'язань міститься в законах, що стосуються державного соціального забезпечення та загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також у державних соціальних стандартах і соціальних гарантіях [2, с. 9]. Важливою складовою соціального

забезпечення є надання соціальних послуг. Соціальні послуги в Україні визначається одним із напрямів діяльності держави в сфері соціального забезпечення. Соціальні послуги мають комплексний характер і виражається у наданні їх фізичним особам які зазнали соціальних ризиків та перебувають у складних життєвих ситуаціях. В умовах сьогодення це втілюється через соціальну політику держави, яка спрямована на приділення особливої уваги вразливим верствам населення, зокрема шляхом реформування системи соціальних послуг. Реформування системи соціальних послуг має орієнтуватись на розробку нових законодавчих актів, вдосконалення системи надання соціальних послуг через послідовне здійснення заходів щодо модернізації правовідносин між всіма учасниками [3, с. 129].

Одним із важливих етапів такого реформування стало прийняття Закону України від 17.01.2019 № 2671-VIII «Про соціальні послуги» [4, ст. 73], що відповідно стало однією з головних подій 2019 року в сфері соціального забезпечення. З 01 січня 2020 року вищезазначений закон набув чинності і за своїм змістом пропонує системні покращення у функціонування сфери соціальних послуг, разом з тим існує і низка ризиків, пов'язаних з відсутністю нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього закону. Закон змінив самий підхід до механізму надання соціальних послуг. Якщо раніше закон визначав соціальні послуги як «комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати», то нова редакція передбачає «дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають» Тобто законодавець у статті 1 зазначеного закону зробив акцент на профілактичній складовій у наданні соціальних послуг. Вважаємо це позитивним нововведенням, адже профілактика є ефективнішою ніж подолання вже наявних проблем. Окремою новелою закону є розширення суб'єктного кола осіб, які мають право звернутись щодо необхідності надання соціальних послуг. Так відповідно до статті 19 закону сьогодні право на звернення має не лише особа, яка потребує послуг або її законний представник, а також і інші особи, в інтересах осіб, які потребують таких послуг. Як приклад в цьому контексті слід відзначити важливу роль вчителів, які мають співпрацювати з соціальними працівниками, визначаючи та повідомляючи про складне матеріальне становище своїх учнів. Це також є важливим елементом профілактичної складової соціальної роботи. На виконання статті 15 закону розроблено реєстр надавачів соціальних послуг, тобто автоматизовану інформаційно-телекомунікаційну систему, призначену для збору, реєстрації, зберігання і використання даних про надавачів та отримувачів соціальних послуг, а також запровадження єдиних вимог до всіх надавачів соціальних послуг – як державних і комунальних, так і до недержавних (прибуткових та неприбуткових організацій). На сьогодні реєстр працює лише в тестовому режимі. Варто зауважити що повноцінне функціонування реєстру надавачів соціальних послуг можливе лише за умови завершення розробки порядку формування,

ведення та доступу до реєстру, який має бути затверджений Кабінетом Міністрів. Нова редакція закону «Про соціальні послуги» вперше запроваджує підхід класифікації соціальних послуг з метою упорядкування їх та удосконалення процесу організації, планування та моніторингу. Так відповідно до статті 16 закону встановлюється поділ на соціальну профілактику, соціальну підтримку та соціальне обслуговування.

Незважаючи на проблеми, які існують на даному етапі імплементації норм Закону, нова редакція є дуже прогресивною та несе низку змін, які покращать організацію сфери соціальних послуг та зроблять їх надання більш ефективним. Важливо, що послуги будуть надаватися на рівні об'єднаних територіальних громад, тобто найближче до одержувачів. Безсумнівним позитивом також є перехід від вирішення соціальних проблем шляхом подолання складних життєвих обставин, в які особа вже потрапила, до запобігання потраплянню в такі обставини, тобто ведення профілактичної роботи. Таким чином, для повноцінного функціонування нової редакції Закону «Про соціальні послуги» необхідним є якнайшвидше прийняття відповідних постанов Кабінету Міністрів та наказів Міністерства соціальної політики. До моменту прийняття цих постанов і наказів доцільним є використання наявних підзаконних актів, у випадках де це є можливим.

Список використаної літератури:

1. Конституція України. Закон України від 28 червня 1996 року № 254-к. – ВВРУ. – 1996. – № 30.
2. Право соціального забезпечення України: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, С. М. Синчук та ін.; за ред. П. Д. Пилипенка. – 3-тє вид., переробл. і допов. – К.: Ін Юре, 2010. – 504 с.
3. Сташків Б. І. Теорія права соціального забезпечення: Навч. посібник. – К.: Знання, 2016. – 405 с.
4. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII // (Відомості Верховної Ради. – 2019. – № 18. – Ст. 73.

Ключові слова: соціальний захист, форми соціального забезпечення, соціальні стандарти, соціальні послуги, реєстр надавачів соціальних послуг.

Ключевые слова: социальная защита, формы социального обеспечения, социальные стандарты, социальные услуги, реестр поставщиков социальных услуг.

Key words: social protection, forms of social security, social standards, social services, register of social service providers.